

Насильство в сім'ї (тренінг з батьками)

Завдання тренінгу

I. Звернути увагу батьків, «що ми розуміємо під насильством?»

II. Як діти реагують на насильство в сім'ї.

III. Як діти переживають і як це відбивається на поведінці дітей?

IV. Поради батькам.

Ресурсне забезпечення: плакат, аркуші паперу, фломастери, кольоровий папір, скотч, маркери.

I. ВПРАВА «ЗНАЙОМСТВО»

МЕТА: підготувати учасників до роботи, створити комфортну атмосферу, сприяти згуртованості групи.

ХІД ВПРАВИ

Вчитель пропонує учасникам об'єднатися в пари, потрібно взяти інтерв'ю один в одного, щоб представити свого «візаві» Запитання для інтерв'ю:

- Життєве кредо учасників
- Три найулюбленіші речі.

Потім відбувається почергове представлення всіх учасників.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

- Що дає нам виконання цієї вправи?

II. ВПРАВА «ПРАВИЛА»

МЕТА: сформулювати правила роботи в групі, сприяти створенню робочої та доброзичливої атмосфери під час тренінгу.

ХІД ВПРАВИ

Кожне правило обговорюється окремо. Враховуються пропозиції учасників щодо доповнень або змін до правил.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

- Чи допомагали правила в роботі під час тренінгу?
- Чи важливо дотримуватися цих правил і в повсякденному житті?

III. ВПРАВА «ОЧІКУВАННЯ»

МЕТА: визначити очікування учасників щодо проблематики тренінгу.

ХІД ВПРАВИ

На стікерах написати свої очікування від тренінгу. Потім всі по черзі виголошують свої очікування та приклеюють стікери у верхню частину символічного «пісочного годинника».

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

- Для чого ми виконували цю вправу?

IV. МОЗКОВИЙ ШТУРМ

«Що ми зазвичай розуміємо під насильством?»

МЕТА: надати можливість учасникам тренінгу розповісти свої думки.

ХІД ВПРАВИ

У режимі мозкового штурму у довільній формі учасники називають найважливіші речі, що на їхній погляд існують у нашому житті. Все це записується на фліп - чарті. Після того, як усі варіанти вичерпано, вчитель говорить ще можливі варіанти.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ:

Найчастіше тільки фізичне насильство ми вважаємо насильством. Нам складно припустити, як часто ми самі демонструємо насильство або стаємо його жертвами.

Виявляється, насильство - це ще й:

- погроза нанесення собі або іншому тілесних ушкоджень;
- невиразні погрози, як-от: «Ти в мене дограєшся!»;
- погрози піти, забрати дітей, не давати грошей подати на розлучення, розповісти про щось;
- заподіяння шкоди домашнім тваринам (щоб «помститися» партнеру);
- ламання та знищення особистих речей;
- використання брутальних слів, лайка;
- приниження, ображення, постійне підкреслювання недоліків;
- контролювання обмеження в спілкуванні, стеження;
- заборона лягати спати або насильне позбавлення сну;
- звинувачування в усіх проблемах;
- приниження думок, почуттів, дій;
- поведінка з ним /нею/ як із прислугою;
- ігнорування.

Насильством що до дітей крім цього слід вважати:

- нехтування дитиною;
- нехтування обов'язками стосовно дитини;
- відсутність у сім'ї доброзичливої атмосфери (психологічна ізоляція);
- недостатнє забезпечення дитини наглядом та опікою;
- втягування дитини в з'ясування стосунків між батьками та використання її з метою шантажу;
- недостатнє задоволення потреб дитини в їжі, одязі, освіті, медичній допомозі, за умови, що батьки (опікуни) матеріально спроможні зробити це;
- використання алкогольних напоїв (наркотиків) до втрати самоконтролю над діями;
- нездатність забезпечити дитині необхідну підтримку, увагу, прихильність.

Нескладно помітити, що все це не рідкість у наших сім'ях. Ми не розглядаємо це як щось особливе. Так поводитися наші батьки, батьки їхніх батьків. Так поведінка стала для нас звичайною. І часто ми просто не замислюємося над тим, як це може впливати на нас самих і наших дітей.

Коли виникає конфлікт, дорослі часто так захоплюються ним, що думають тільки про те, як би відстояти свою позицію, їм однаково, що відбувається в навколишньому світі. Діти, безумовно, не можуть бути сторонніми спостерігачами.

V. ГРА - РОЗМИНКА «АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ДОЩ»

МЕТА: забезпечити психологічне розвантаження учасників

ХІД ВПРАВИ

Учасники встають у коло.

Інструкція: чи знаєте ви що таке австралійський дощ? Ні? Тоді давайте разом послухаємо, який він. Зараз по колу ланцюжком ви будете передавати мої рухи. Як тільки вони повернуться до мене, я передам наступні. Стежте уважно!

- В Австралії піднявся вітер.(Ведучий тре долоні).
- Починає крапати дощ.(Клацання пальцями).
- Дощ посилюється. (Почергове плескання долонями по грудях).
- Починається справжня злива. (Плескання по стегнах).
- А ось град - справжня буря.(Тупіт ногами).
- Але що це? Буря стихає. (Плескання по стегнах).
- Дощ стихає. (Плескання долонями по грудях).
- Рідкі краплі падають на землю.(Клацання пальцями).
- Тихий шелест вітру. (Потирання долонь).
- Сонце! (Руки до гори).

Усі сідають у коло

Повідомлення: чи знаєте ви,
що

- Діти бачать, чують та пам'ятають більше, ніж вважають дорослі. Нам здається, що дитина в цю хвилину не бере участі у конфлікті (захоплена грою, дивиться телевизор, перебуває в іншій кімнаті, тощо). Але насправді діти завжди знають, коли їхні батьки сваряться.
- Діти різного віку по - різному реагують, але на всіх дітей, навіть на немовлят, впливає домашнє насильство.

Будь - яке домашнє насильство, незалежно від того, спрямоване воно безпосередньо на дитину чи на іншого члена сім'ї, травмує дитину!

VI. ВПРАВА «ЯК ВИ ДУМАЄТЕ»

МЕТА: з'ясувати наслідки насильства у сім'ї.

ХІД ВПРАВИ

Учасники об'єднуються в три групи:

перша відповідає на питання - «Як діти реагують на насильство в сім'ї?»

друга - «Як ці переживання відбиваються на поведінці дітей?»

третья - «Як допомогти дитині, коли вона стала свідком прояви насильства в сім'ї?»

Кожна група протягом 10 хв. виконує завдання. Перелік учасники фіксують на окремому аркуші, який кожна група, по черзі, прикріплює на дошці і презентує. Після презентації учасники обговорюють результати вправи.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

- Чому важливо знати причини стану дитини?
- Що дала робота над цією вправою?

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

- 1) Як діти реагують на насильство в сім'ї? Діти зазнають почуття провини, сорому і страху, так, ніби вони відповідальні за насильство, яке їм доводиться спостерігати.
 - Діти відчують сум.
 - Діти відчують гнів в тому, що вони не спроможні змінити те, що відбувається в сім'ї.
- 2) Як ці переживання відбиваються на поведінці дітей?
 - Реагувати надто агресивно;
 - Не визнавати авторитетів;
 - Бути пасивними чи пригніченими;
 - Мати вигляд знервованих або заляканих;
 - Скаржитися на головний біль, біль у шлунку, постійне відчуття втоми, сонливість, тощо.
- 3) Як допомогти дитині, якщо вона стала свідком проявів насильства в сім'ї?
 - Допоможіть дитині поділитися своїми почуттями з кимось із дорослих. Дуже важливо, щоб це була людина, якій дитина довіряє.
 - Слід обов'язково вислухати дитину до кінця, наперебиваючи та не оцінюючи її. Дуже важливо, щоб дитина зрозуміла, що розповідь про болісні почуття полегшує цей біль.
 - Обговоріть з дитиною ситуацію, що склалася, її причини, можливі наслідки.
 - Іноді діти вважають себе винними в тому, що сталося між батьками. Допоможіть дитині зрозуміти: в тому, наприклад, що батьки сваряться, не має її провини.
 - Якщо ви відчуваєте, що не в змозі допомогти дитині, зверніться до сімейного психолога

VII. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ «ПАМ'ЯТАЙТЕ!»

МЕТА: надати учасникам інформацію, які уроки може отримати дитина, що зустрічається з насильством.

ХІД БЕСІДИ

Діти, що були свідками насильства в сім'ї, засвоюють:

- 1) Насильство - це засіб розв'язування конфліктів або отримання бажаного. Ці навички вони переносять в оточення спочатку в дитячий садок і школу, потім у дружні й близькі стосунки, а потім у свою сім'ю та на своїх дітей.
- 2) Негативні форми поведінки в суспільстві - найвпливовіші. Діти переконують, що тиск та агресія призводять до бажаного результату, і не шукають інших способів взаємодії з іншими людьми. Вони не знають про те, що можна домагатися бажаного, не обмежуючи прав іншого.
- 3) Довіряти людям, особливо дорослим - небезпечно. У своїх сім'ях діти не мають прикладу позитивних стосунків. Тому їм складно встановити близькі стосунки з іншими людьми. Вони не спроможні розуміти почуття інших людей.
- 4) Свої почуття й потреби не можна виявляти відкрито. Дитина не може відкрито виявити свої справжні почуття в сім'ї, тому що або до неї просто нікому не має справи, або за цим настане покарання.

Дієві тільки негативні почуття - вони привертають увагу, піднімають авторитет - тому тільки їх і варто проявляти

В результаті дитина:

- або приховує свої почуття в сім'ї, знаходячи їм вихід на вулиці, в школі;
- або керується принципом - мовчи, терпи і принижуйся.

У сім'ях, де в стосунках із дітьми переважають контролювання, нехтування дитячими потребами, тиск над агресивною або забитою, дитиною такою, що не вміє постояти за себе. Тому ми повинні частіше думати про те, кого ми хочемо виховати. Ми весь час маємо пам'ятати, що дитина - це наше дзеркало.

VIII. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ВПРАВА «ЗАКІНЧИ РЕЧЕННЯ»

ХІД ВПРАВИ

Пропонується учасникам висловити власні думки з приводу тренінгу, доповнюючи незакінчене речення: «Мені було..., тому що...».